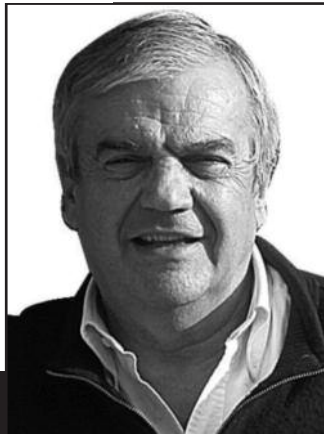

Quin és i quin serà el rol del Parlamentari d'Andorra

Josep DURÓ i COMA

1278, any dels Pariatges

El nostre estimat país ha realitzat un llarg camí des de la creació del Consell de la Terra per adaptar-se al que podríem denominar democràcia o bé representació del poble.

Em permeto de recordar dates que el poble andorrà no pot oblidar i encara menys tots els electes de les nostres institucions:

- Pariatges, 1278. Firmen els dos Cosenyors feudals, Andorra país neutral.
- Consell de la Terra, 1419. Petició dels habitants de les Valls als Cosenyors feudals perquè els atorguin el dret d'aplegar-se en consell.
- *Manual Digest de les Valls Neutrals d'Andorra*, 1748. Podem dir que Antoni Fiter i Rossell ha fet un recull erudit documentat sobre usos, costums i privilegis. Aquest treball extraordinari podríem definir-lo com la Bíblia de la política d'Andorra; fou i és un referent indispensable per a la identitat andorrana. Aquesta obra ha estat una guia necessària per a tots els andorrans historiadors per tal d'entendre per què la nostra Andorra visqués bé. Hi afegeixo que aquest compendi era l'eina indispensable de totes les institucions andorranes.,
- Nova Reforma, 1866. Guillem Areny Plandolit, Síndic General (1865-1868), va ser en aquell moment promotor de les reivindicacions dels andorrans –dret de vot a tots els caps de casa–, estableix la incompatibilitat entre el càrrec de Conseller General i de Cònsol o Conseller de Comú, i amplia a quatre anys la durada dels mandats.
- Sufragi universal masculí, 1945. Un pas important.
- 1970, els Delegats dels Coprínceps decreten que: "Totes les dones en possessió de ciutadania andorrana plena tindran dret de vot, en igualtat de condicions que els homes."
- 1973, el Consell General va acordar el reconeixement del dret a l'elecció i elegibilitat a les dones andorranes.
- 1978, es crea la nova Parròquia d'Escaldes-Engordany, moment històric. Separació política

i administrativa d'Andorra la Vella i Escaldes. Passem la divisió territorial històrica de sis a set Parròquies. I es reconeix la representativitat de la població.

- A partir dels anys 1975 es vol encaminar a reformar les institucions andorranes. Un primer pas després d'unes llargues negociacions amb el servei dels Coprínceps, que promulguen el 1981 el Decret sobre el procés de reforma de les institucions. Aquest text se centra exclusivament en la creació del Consell Executiu, o govern, que assumiria les funcions executives. Com podem veure, és un pas de la separació del legislatiu i l'executiu, ja que fins aleshores el Consell General assumia les dues competències.
- 1993. Fruit d'un procés de negociació entre el Consell General i els Coprínceps, entra en vigor la primera Constitució andorrana, norma suprema de l'ordenament jurídic andorrà, que regula el funcionament de les institucions, els poders polítics de l'estat andorrà i marca les pautes generades de convivència.

Com podeu veure, el nostre país no solament té una història rica i apassionant, sinó que també ha volgut que es respectessin els drets dels ciutadans. Moltes batalles amb els nostres Coprínceps, que fins a l'any 1993 eren els Cosenyors amb plens poders sobre el nostre territori (dret de veto, jurisdicció civil i penal).

En la meua opinió, hi ha hagut un abans i un després. Abans, els nostres electes havien de lluitar i reivindicar davant els Coprínceps els drets democràtics moderns; ara la situació ha canviat i crec que molts ciutadans no han captat l'abast d'aquestes reformes. El poble és sobirà i la seva representació és el Consell General a través d'unes eleccions democràtiques. No poden ara dir els Coprínceps què diran o què faran? Amb matisos, han passat de sobirans a Coprínceps constitucionalistes. És per aquest motiu que els Consellers Generals, mitjançant el Consell General, són responsables de les seves actuacions, són els únics responsables en el caminar del Principat, car Andorra té un règim parlamentari.

Aquí trobarem, segons la meua opinió, un esquema de les actituds o problemes que els Consellers s'han trobat o es trobaran en el futur dintre les seves atribucions.

Abans de la Constitució

1981 Separació de poders executiu i legislatiu.

Representació territorial: quatre Consellers per Parròquia.

Aprovació del pressupost.

Els Coprínceps tenen responsabilitat sobre justícia, policia, afers exteriors.

Dret de veto dels Coprínceps sobre les decisions del Consell General.

Dret de recurs de tot ciutadà als serveis dels Coprínceps.

Els Consellers Generals estaven invitats a les reunions del Comú.

Les decisions es prenen amb molta cura, tenint en compte les necessitats d'Andorra com a país modern, però també amb la preocupació que tota decisió podia ser recorreguda per un ciutadà.

No existien partits polítics, però sí grups.

Els Consellers eren més pròxims als ciutadans per tal d'escoltar les seves demandes.

Les sessions de Consell eren més dialogants, menys normes reglamentàries.

Cadascú podia exposar molt lliurement (democràcia directa) les seves propostes, però també les crítiques pertinents.

Llistes obertes.

Ara, amb la Constitució i el Reglament del Consell

Consellers territorials: dos de cada Parròquia (sistema majoritari).

Consellers Generals: el 50% representa la població (sistema proporcional).

Partits polítics.

Reglament amb molts inconvenients: en aquest cas no permet un debat obert i constructiu. Un país com Andorra no necessita un reglament tan precís i rígid. Penso que els Consellers han de tenir la possibilitat d'expressar-se lliurement.

El nou sistema electoral obliga, segons els resultats electorals, a negociar amb els altres partits per tenir una majoria per tal de poder governar

Aquest nou sistema dona massa poder als partits. Sovint els problemes territorials són examinats en segon pla. Curiós, quan la Constitució dona la possibilitat que els Consellers territorials puguin defensar també els interessos i necessitats de la Parròquia.

Els Consellers es troben cada dia amb més lleis per legislar, han tenir en compte les directrius de la Unió Europea, el Consell d'Europa, dels organismes financers i dels països veïns, cosa que ho complica. El rol del Conseller fa cada més necessari un suport tècnic i jurídic.

Vista la seva dedicació i el treball per estudiar les lleis, els Consellers passen molt temps al despatx i menys sobre el terreny.

Això provoca un distanciament del polític amb el ciutadà.

Hi ha tendència a treure, per part de l'executiu, atribucions al Consell General.

Els pròxims anys

El rol dels elegits serà més complicat, hauran de tenir en compte una població més complexa, molt més diversificada, més global. La identitat nacional perdrà força.

Anirem cap a un estat centralitzat.

Les xarxes socials seran el termòmetre i el mitjà reivindicatiu de les pressions polítiques.

El legislatiu haurà de tenir compte les polítiques exteriors.

Els compromisos seran més difícils.

Hauran de lluitar molt per la supervivència.

L'evolució demogràfica i els temes socials posaran en entredit la desaparició dels Coprínceps, i el Consell General haurà d'afrontar aquesta situació.

El Consell General haurà de crear un organisme d'assessorament jurídic per tal d'examinar totes les lleis abans de la seva publicació (com els parlaments dels països veïns).

La pregunta serà, és que la política s'ha de professionalitzar?

En les condicions actuals qui pot estar interessat i pot presentar-se amb un mínim de seguretat?

Tots aquest punts es volen com a reflexió, ajuda i motiu perquè la política no sigui solament

a favor d'uns sectors o persones privilegiades, ha de ser per a tothom, amb garanties i representant realment la societat perquè sigui verdaderament democràtica, de dret, de tothom.

Tres paraules necessàries i guia dels elegits: prudència, seny i il·lusió.

Josep Duró i Coma,

ex-Conseller General, ex-Cònsol Major d'Ordino i membre del Grup d'Opinió Virtus Unita